

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
marec 2014, številka 1, letnik 3
ISSN 1848-4360
Reka, marec 2014

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Milan Grlica, Dimitrij
Jelovčan Bulatović, Darko Mohar, Boris
Rejec, Vitomir Vitaz, Marjana Mirković
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman

Fotografija na naslovnici: Ira Petris

Karikatura: Bojan Grlica

Tisk: Tiskara Sušak

Glasilo izhaja trimesečno

Naklada je 600 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

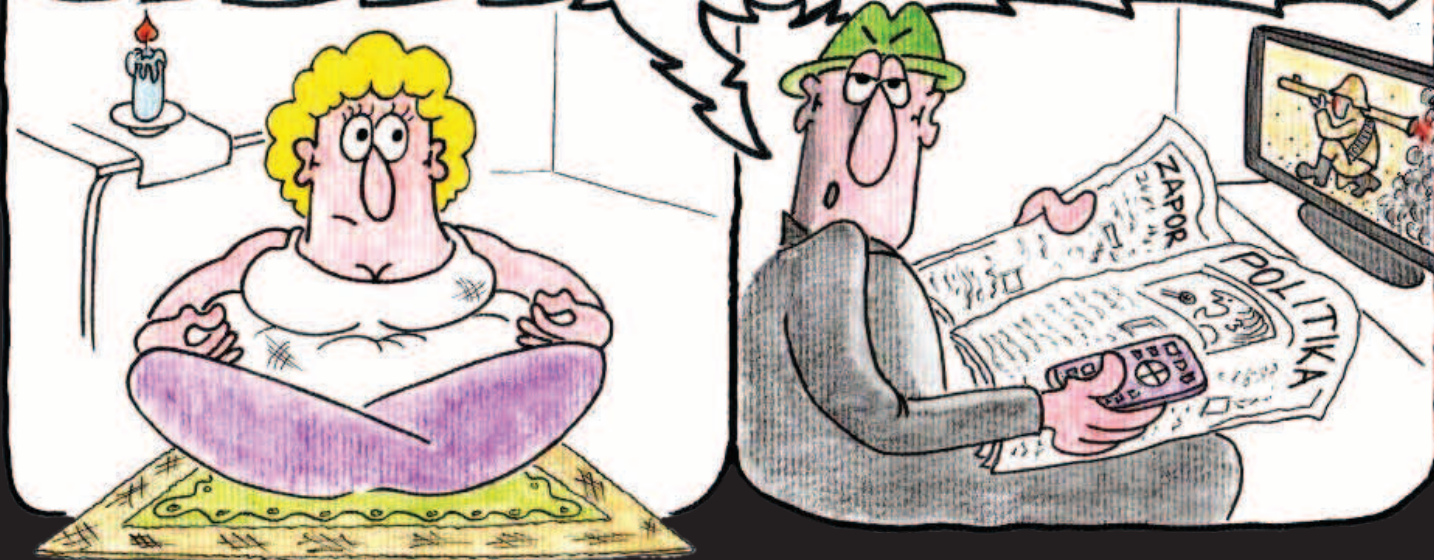
iz vsebine

Uvodnik	3	Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH Veleposlanik: Vojko Volk
Iz društva	4	Konzularni oddelek, uradne ure: ponedeljek od 9.00 do 12.00 sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00 petek od 9.00 do 12.00 tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015 faks: + 385 1 46 80 387 el. pošta: vzg@gov.si spletna stran: http://zagreb.veleposlanistvo.si Konzularni dan na Reki: 19. 12. 2013, 10.00-13.00
Iz svetov	16	Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med prazniki: 24 ur tel.: +385 98 462 666
Iz pouka DPS	17	Generalni konzulat RS, Split Častni konzul Branko Roglič tel./faks: +385 21 389 224 el. pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00
Literarni kotiček	18	
Si-T	18	
Pogled z onkraj Snežnika	22	
Srečanja	23	
Foto kotiček	24	

EGON: MEDITACIJA

OBISKI, TRGOVINE, DAVKI,
RAČUNI, SODIŠČA, ZDAJ PA

ŠE SKUPAJ MEDITIRAT?
MIRU HOČEM, MIRU!

Kmalu po začetku tega leta, v katero smo vstopili v kriznem času in si je marsikdo zaželel le, da ob letu osorej ne bi bilo slabše, je naravna ujma prizadela Slovenijo in Gorski kotar na Hrvaškem. O žledu, ki je objel dobršen del države, v svojem pogledu z onkraj Snežnika piše sodelavec Tomo Šajn, sicer pa se je v preteklih mesecih zvrstilo kar nekaj dogodkov, pomembnih za slovensko skupnost na Hrvaškem: decembra je zasedal svet vlade RS za Slovence v zamejstvu in med drugim poudaril naložbo v mlade, nujno za ohranitev in razvoj manjšine, vloga mladih v manjšinskih slovenskih in hrvaških društvih v obeh državah pa je bila v ospredju tudi na okrogli mizi v Zagrebu, na kateri je vodilni predstavnik slovenske krovne organizacije Darko Šonc med drugim napovedal tudi dolgo pričakovano raziskavo, ki bi naposled dala verodostojno podlago za razvojno strategijo. K pripravi te bodo gotovo prispevale tudi njegove nove izkušnje, ki jih bo pridobil na položaju podpredsednika nedavno oži-

vljene slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK. V Slovenskem domu na Reki je po več mesecih potekal dobro obiskan konzularni dan. To je bila tudi priložnost za obisk veleposlanca RS v RH Vojka Volka, društvo pa je v mesecu kulture v gosteh imelo tudi bistriške kulturnike in pripravilo bogat nabor dogodkov. Spremljamo tudi pestro dejavnost planinske skupine, ki je poleg izletov in pohodov že poskrbela tudi za izobraževanje svojih članov in predavanje, njeni člani pa s svojimi fotografijami navdušujejo tudi zunaj društva. Učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine Dragica Motik je spoznavanje jezika in kulture med učenci iz Čabra obogatila z obiskom v Sloveniji, na predvečer kulturnega praznika pa v KPD Bazovica predstavila pregledno razstavo in zanimiv program, skozi katerega je popeljala pesem Zdenke Kallan Verbanac, ki je verze v literarnem kotičku posvetila prezgodaj preminuli, vsestransko aktivni članici društva Jasni Zazijal Marušić. Žalostna novica je prispela tudi iz Kakanja – tamkajšnje slovensko društvo je zapustil Jožef Špringer, zaslužen za večletno dobro sodelovanje s planinsko skupino KPD Bazovica. Rubrika Srečanja tokrat predstavlja rojakinjo Marto Vitaz, pevko v zboru in ljubiteljsko slikarko.

V dneh, ko so Sopotja v pripravi za tisk, so na najvišjem položaju ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu napovedane spremembe. Z dopisom, ki ga povzemamo, se je odzval SLOMAK, več o tem v prihodnji številki, vse pa vabimo k druženju, ki bo poslej odprto v društvu.

Uredništvo

U
V
O
P
R
I
K

KPD Bazovica išče harmonikarja

KPD Bazovica išče harmonikarja, ki bi spremljal nastope folklorne skupine. Informacije v tajništvu v uradnih urah.

KPD Bazovica išče hišnico/ka

Slovenski dom KPD Bazovica išče hišnika/hišnico, ki bi skrbel/-a za poslopje. Stanovanje zagotovljeno, drugo po dogovoru. Zaželeno je znanje slovenščine. Delo je primerno predvsem za mlajšega/-o upokojenca/-ko. Informacije v tajništvu KPD Bazovica v uradnih urah.

Druženje ob četrtkih

Vodstvo Slovenskega doma KPD Bazovica je zaradi zanimanja članstva svoje prostore za obiske sklenilo dodatno odpreti ob četrtkih od 18. do 20. ure. V klubski sobi bodo poleg televizijskega programa na ogled slovenski časopisi in revije, glasila slovenskih društev iz Hrvaške in druge publikacije ter arhivski posnetki, obiskovalci si bodo lahko izposodili knjigo ali zgoščenko in si predvsem privoščili klepet v slovenščini ter se tudi družili. Vabljeni!

OBVESTILO

Konzularni dnevi

Vse zainteresirane za obisk konzularnega dne na Reki prosimo, naj svojo željo sporočijo v tajništvo KPD Bazovica. Po prejemu določenega števila prošenj bo društvo zaprosilo za organizacijo konzularnega dne in datum objavilo v mesečnem obvestilu in na spletni strani www.bazovica.hr.

Na konzularnem oddelku veleposlaništva RS v RH sprejemajo tudi vloge za izdajo slovenske osebne izkaznice, do katerih so upravičeni tudi državljani Republike Slovenije s prebivališčem na Hrvaškem, ki pa lahko zanje prosijo tudi na katerikoli upravni enoti v Sloveniji.

Več:

<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=1213&sid=52>

23. november, Circolo, dom italijanske skupnosti in SKD Istra, Pulj

KPD Bazovica v Pulju s komedijo in razstavo

Maris Široka in
Ivana Baković.
Foto: Anita Hromin

Dramska in fotografska skupina Slovenskega doma KPD Bazovica sta imeli 23. novembra isto poslanstvo: oditi v Pulj in s svojo predstavitvijo lepo obogatiti utrip tamkajšnjega kulturnega dogajanja.

Dramska skupina je nastopila na odru dvorane italijanske skupnosti Circolo in uprizorila komedijo *Zaigrani Kishon* v režiji Renate Fugošič. Če sklepamo po odzivu občinstva in smehu, ki je spremljal predstavo, je bil nastop zelo uspešen. Nastopajoči so uprizorili tri dele predstave, *Inkognito* v izvedbi Ivane Baković in Maris Široka, Likalnik, v katerem sta vlogi odigrala Tolja Hromin in Vitomir Vitaz, ter *Surround* z nastopom Nataše Grlica in Anite Hromin. Zgodbo sta s svojo pripovedjo v celoto povezovali Zdenka Jelovčan in Loredana Jurković. Nastopu dramske skupine je sledilo odprtje razstave z naslovom *Moja Slovenija*. Dejavnost fotografske skupine je predstavila Anita Hromin, ki je tudi uradno odprla razstavo. Razstava je bila lepo obiskana, po okusni zakuski pa je bilo mogoče tudi poklepetati o umetnosti in se zatem veselo vrniti domov. **Ira Petris**

30. november, Lisina

Izlet planinske skupine

Bazoviške planinke in planinci spet rinejo v dež in meglo, pa jim je kljub vsemu lepo

Vremenska napoved je bila precej slaba in mislil sem, da se bo zbralo malo planincev.

Čeprav je na Reki deževalo, smo se z Majo in Ireno vseeno odpravili na zbirno mesto v Jurdane. Seveda smo s seboj vzeli dežnike, rezervno preobleko, nekaj za pod zob (in za na jezik) ter kopico dobre volje.

Na naše presenečenje smo se zbrali skoraj vsi, tako da nas je bilo na koncu štirinajst.

Potem smo se odpeljali do Rukavca, kjer smo (med bogatim "voznim parkom") izbrali nekaj terenskih vozil, primernejših za vožnjo po osem kilometrov dolgi gozdni poti do nekdanjega planinskega doma Stanko Jurdana (644 m). Dom je zidana enonadstropnica, ki so jo gradili ruski ujetniki med letoma 1915 in 1917 za gozdarske potrebe, a jo že od leta 1921 uporabljajo planinci.

Žal je dom zdaj zapuščen in zaprt zaradi nerešenih lastniških odnosov (kar je znana hrvaška planinska zgodba).

Na Lisini
Foto: Marino Dubrovič

Tam smo pustili avtomobile in se z Borisom kot vodnikom napotili proti vrhu Lisina (1183 m), po katerem je celo območje dobilo ime.

Za hojo po navadi potrebujemo približno uro in petnajst minut, ker pa je bila tu in tam nizka oblačnost, na strminah in pri vrhu pa precej mokrega listja in veliko mokrega snega, smo hodili nekaj več časa.

Planinska steza se nenehno vzpenja skozi bogat bukov gozd in večkrat seka gozdno cesto. Na samem vrhu Lisina, ki je KT-8 Lisinske poti, stoji betonski stolp z ustreznim pečatom. Vrh z vseh strani obdaja bukov gozd, zato ni kakšnega posebnega razgleda. Na srečo je prenehalo deževati, tako da je bila hoja zelo prijetna.

Na vrhu smo si malo odpočili, posneli nekaj fotografij in se zadovoljni vrnili do doma.

Za konec smo tam pripravili majhen piknik v naravi s kar precej dobrotami za želodec in srce.

Tisti, ki so se ustrašili vremenske napovedi in ostali doma, so naredili veliko napako, saj ni skoraj nič deževalo. Bilo je oblačno, južno in toplo, družba pa je bila super. **Ivo Marušič**

3. december

Državni zbor RS, Ljubljana

Predsednik državnega zbora Janko Veber je v okviru priprav na uradni obisk predsednika hrvaškega sabora Josipa Leke v RS (5. in 6. decembra 2013) sprejel predsednika Zveze slovenskih društev na Hrvaškem in KPD Slovenski dom v Zagrebu Darka Šonca ter predsednika Slovenskega doma KPD Bazovica z Reke Milana Grlica. Kot je med drugim rečeno v uradnem sporočilu o srečanju, je beseda tekla o dejavnosti šestnajstih društev, povezanih v krovno organizacijo, in nekaterih pobudah, povezanih s spremembami zakono-

daje, npr. o osnutku zakona o društvih in učenju slovenščine. Gosta sta ob tej priložnosti hvaležno spomnila tudi na velik pomen štipendij, ki jih za študente iz zamejstva Slovenija že vrsto let zagotavlja tudi mladim rojakom s Hrvaške. Več: www.dz-rs.si.

Darko Šonc in Milan Grlica.
Foto: www.dz-rs.si

3. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Za spomin, 4. razstava planinske skupine

Planinska skupina, ki združuje tudi več članov fotografske skupine, je doslej pripravila že četrto letno pregledno razstavo fotografij s svojih pohodov in izletov v letu 2013.

Navzoče je pozdravila predsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačić, o razstavi je spregovorila pobudnica dogodka planinka in fotografinja Anita Hromin, odprla jo je vodja skupine Darko Mohar. Razstava je v okviru sodelovanja s planinskim društvom Opatija – tega vodi Mirjana Brumnjak, sicer tudi aktivna članica planinske skupine KPD Bazovica – gostovala v njihovem planinskem domu na Poklonu in v času praznikov ter že tradicionalnega vzpona na Učko prvega dne v letu si jo je ogledalo več sto obiskovalcev.

Marjana Mirković

Passo Sesis. Foto: Tolja Hromin

6. december, Dolsko, Gradiškovo srečanje

MePZ KPD Bazovica

Tudi letos se je naš pevski zbor udeležil tradicionalnega Gradiškovega srečanja pevskih zborov v Dolskem. V petek, 6. decembra, smo se po malce zasneženi cesti napotili proti Dolskemu, tam pa so nas prijazni domačini kot zmeraj lepo sprejeli in pogostili s kosilom. Nastop naj bi bil v obnovljenem Kulturnem domu Dolsko, vendar zaradi tehničnih težav ogrevanje ni delalo in smo, tako kot prejšnje leto, nastopili v Osnovni šoli Dol.

Pred polno dvorano je prvega večera Gradiškovega srečanja nastopilo 11 zborov, MePZ Bazovica kot zadnji na koncu večera. Zapeli smo himno društva "Bazovica", "Dekle, to mi povej", "Znamenje" (solo je zapela Dragica Rizman) in za konec veselo dalmatinsko "Slušaj, mati". Navdušeno občinstvo je s ploskanjem in skandiranjem nagradilo naš izvrstni nastop, zato smo kot dodatek zapeli še "O, Podjuna!".

Uspešni nastop smo proslavili v avli šole v prijetnem ozračju skupaj z drugimi nastopajočimi. Ob klobasah, vinu in potici se je do poznega večera razlegala ubrana pesem in veselo kramljanje. Utруjeni in polni lepih vtisov smo se napotili domov (z obveznim postankom na Potoku, haha). Zvonimir Stipetić

7. december, Univerza Juraj Dobrila, Pulj

Socializem na klopi

Barbara Riman: Nacionalna vprašanja v praksi, slovenska skupnost na Reki (1945–1991)

V Pulju je od 5. do 7. decembra 2013 potekala mednarodna znanstvena konferenca z naslovom Socializem na klopi, kulturološke in zgodovinske interpretacije jugoslovanske in postjugoslovanskih družb. Organizator je bil Center za kulturološke in zgodovinske raziskave socializma (CKZRS), ki deluje v okviru puljske univerze Juraj Dobrila. CKZRS je v okviru sodelovanja z društvom Sa(n)jam knjige v Istri sodeloval tudi pri oblikovanju dela programa 19. puljskega festivala knjig in avtorjev, tokrat na temo socializma. Del tega sodelovanja je bila tudi omenjena konferenca, ki je pritegnila več kot osemdeset udeležencev; sodelovali so tudi dr. Martin Pogačar ("GAME OVER?": Računalniki, socializem in spomin), dr. Ana Kladnik (Iskanje novih paradigem in uporaba novih raziskovalnih metodologij na primeru novih mest in naselij v socialistični Sloveniji) in Sandi Abram (Na koži pisana Jugoslavija: Tetovirani suvenirji iz Jugoslovanske ljudske armade) ter reška raziskovalka na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja dr. Barbara Riman s prispevkom Nacionalna vprašanja v praksi, slovenska skupnost na Reki (1945–1991). Kot je med drugim

poudarila v povzetku, je bila slovenska skupnost na Reki v obravnavanem obdobju v pogledu tradicije trdno ukoreninjena v mestu, v katero so se priseljevali novi rojaki. Namen združevanja pa je bila vse manj podpora – ta je bila poglavitna v času do druge svetovne – in vse bolj kulturno-prosvetna dejavnost, ki je bila usmerjena predvsem v krepitev narodnostne pripadnosti ter razpeta med to in delavskim kulturnim udejstvovanjem. Nosilec teh prizadevanj na Reki je bilo društvo Bazovica, po letu 1991 prepoznavna manjšinska skupnost s tradicijo in dobro organizirano dejavnostjo. Več: www.unipu.hr/fileadmin/datoteka/CP-KIS/Socializem_na_klopi._Knjiga_sazetak.pdf

■ Marjana Mirković

7. december, KPD Slovenski dom, Zagreb

Zaigrani Kishon

V okviru sodelovanja med društvi in izmenjave kulturnega programa je dramska skupina KPD Bazovica s komedijo Zaigrani Kishon gostovala v Slovenskem domu v Zagrebu. Predstava v dramatisaciji Siniše Posarića in režiji Renate Fugošić je hitro osvojila in navdušila tudi občinstvo v najstarejšem slovenskem društvu na Hrvaškem.

Predstavo so uprizorili igralci in igralka Anita Hromin in Nataša Grlica v zgodbi Surround, Maris Široka in Ivana Baković v dejanju Inkognito in Vitomir Vitaz in Tolja Hromin v Likalniku ter povezovalki Zdenka Jelovčan in Loredana Jurković. Kot pišejo v 51. številki glasila Novi odmev zagrebškega društva KPD Slovenski dom, so se gostje dobro odrezali in s prepričljivo igro pošteno nasmejali obiskovalce. Vasiljka Tovarloža je svoj pri-

spevek o dramskem gostovanju z naslovom Kako so Kishonove burleske postvarili igralci reškega Slovenskega doma sklenila z besedami:

"Predstava je bila zelo uspešna, v lepo izgovorjeni bogati slovenščini. Ni nam žal, da smo jo gledali, nastopajočim gostom z Reke smo se navdušeno zahvalili z velikim aplavzom. Bili bi veseli, če bi nas obdarili s še kakšno predstavo s tako kakovostnim igralskim dosegom."

■ Marjana Mirković

9. december, PD Kamenjak, Reka

Planine, natečaj

Gorsko ogledalo.
Foto: Tolja Hromin

Zelo dejaven član planinske, dramske in fotografske skupine KPD Bazovica Tolja Hromin je bil nagrajen na 6. fotografskem natečaju z naslovom Planine, ki ga je razpisalo planinsko društvo Kamenjak z Reke. Tolja Hromin se je s fotografijo z naslovom Gorsko ogledalo uvrstil na drugo mesto in prejel diplomu. Fotografije z natečaja so bile razstavljene v galeriji Narodne čitalnice na reškem Korzu, ki deluje v sklopu Mestne knjižnice na Reki. ■ Anita Hromin

10. december, HIM, Zagreb

Vključevanje mladih in vizija za prihodnost

V Hrvaški izseljenski matici (HIM) v Zagrebu je potekala okrogla miza z naslovom Hrvaška društva v Sloveniji in slovenska društva na Hrvaškem: vključevanje mladih in vizija za prihodnost. Pripravili so jo Inštitut za migracije in HIM iz Zagreba, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU in Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane ter Društvo za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta, ki je bilo tudi pobudnik srečanja.

Razprava je med drugim odprla več vprašanj, od identitete, ki je čedalje manj navezana na jezik, do statusa in položaja manjšinskih skupnosti in uresničevanja pravic. Predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc je med drugim na kratko povzel dejavnost krovne organizacije in poudaril potrebo po strokovni analizi položaja mladih, ki bi bila temelj za delovanje v prihodnje. Predsednica slovenskega manjšinskega sveta Varaždinske županije (VŽ) Barbara Antolić Vupora se je ozrla na nespoštovanje pravic pri vpisu narodnostne pripadnosti, vendar je omenila tudi primer dobre prakse, kot je učenje slovenščine v VŽ. Na pomen jezika, ki je pomemben tako za vključevanje mladih kot za ohranitev manjšine nasploh, sta opozorila tudi tajnik društva Stanko Vraz iz Osijeka Zvonko Horvat in predsednica SKD Istra iz Pulja Klaudija Velimirović, ki je poudarila, da mora biti učenje slovenščine v društvih odprto prav za vse zainteresira-

Mladi predstavnici KPD Bazovica.
Foto: Marjana Mirković

ne. KPD Bazovica sta predstavljali predsednica društva Jasmina Dlačić, ki je omenila pomen štipendij in izrazila upanje, da bo v letu 2014 organizirano skupno srečanje mladih iz zamejstva, in članica vodstva dr. Barbara Riman, ki na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja, kjer je zaposlena, sodeluje tudi v projektu Mladi v slovenskem zamejstvu: družbeni in kulturni konteksti ter sodobni izzivi (2013–2016). Nosilka tega projekta je dr. Vera Kržišnik Bukić, na srečanju omenjana tudi kot pomembna pobudnica raziskav manjšinskih skupnosti v obeh državah. V projekt INV-ja bo vključeno tudi društvo SKD Gorski kotar, ki sicer združuje več mladih, čeprav je predsednik Slavko Malnar na srečanju izrazil tudi zaskrbljenost zaradi izseljevanja in slabih gospodarskih razmer, ki mladim ne omogočajo prihodnosti.

Po živahni razpravi se je srečanje nadaljevalo s predstavitvijo razstave in predavanjem o Ženski delovni migraciji v prvi polovici dvajsetega stoletja v Istri, Šavrinkah nekoč in danes, avtoric Nataše Rogelja in Špele Ledinek Lozej. | Marjana Mirković

Klaudija Velimirović, Darko Šonc, Mijo Stanko in Barbara Antolić Vupora.
Foto: Marjana Mirković

14. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Prednovoletni nastop, razstava

KPD Bazovica je v prazničnem decembru znova pripravilo dobro obiskan prednovoletni nastop vseh skupin, posvečen božičnim in novoletnim praznikom; obogatil ga je nastop najmlajših in nove glasbene skupine društva, ki jo vodi Ivan Harej. Program je v okviru predmeta Slovensko-hrvaške kulturne in zgodovinske vezi, ki ga na reški filozofski fakulteti predava dr. Barbara Riman, obiskala tudi študentka 3. letnika zgodovine in pedagogike Julija Trstenjak in svoje vtise str-

nila v zapis, za katerega se zahvaljujemo in ga povzetega objavljamo:

Bogat in pester kulturni večer je s slovenskimi gorenjskimi pleši začela folklorna skupina (FS) Bazovice, ki je že pri vstopu na oder vzbudila pozornost zaradi svoje zanimive in pisane tradicionalne noše. Članice so bile v oblekah modre, rdeče, vijoličaste, rjavkaste in sivozelene barve, s svetlečimi, zlato-belimi rutami na glavi, moški član pa je nosil črno-zlat brezrokavnik in črne hlače ter imel na glavi črn klobuk. Obiskovalci so uživali v živahnem plesnem ritmu in obratih ter hitrih menjavah taktov, kar je vse prispevalo k veselemu in vedremu razpoloženju, vidnem na obrazih občinstva. Z božično pesmijo sta se pred-

Z nastopa. Foto: Marjana Mirković

17. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk veleposlanika in konzularni dan

Na konzularni dan je Reko poleg konzula Gregorja Klemenčiča in prve svetovalke Kristine Kliner obiskal tudi slovenski veleposlanik na Hrvaškem Vojko Volk. Sešel se je s člani slovenskih organizacij na Reki, neformalno še s trenerjem reškega nogometnega kluba NK Rijeka Matjažem Kekom in pozneje tudi z reškim županom Vojkom Obersnelom.

Pogovor s predstavniki slovenskih organizacij je potekal v Slovenskem domu KPD Bazovica, beseda pa je tekla o položaju slovenske skupnosti na Reki in širše, pobudah za učenje jezika in prizadevanjih za olajšave pri prehajanju maloobmejnih prehodov.

Na srečanju v reški mestni hiši je veleposlanik Volk župana Obersnela uvodoma seznanil s svojimi pogovori s slovensko manjši-

Vojko Volk in Vojko Obersnel.
Foto: Marjana Mirković

stavila mlada glasbenika Eva in Miron Lončarića na violi in violončelu ter si prislužila gromek aplavz in navdušenje obiskovalcev. Znova je zaplesala FS, najprej v kolu in potem s plesi v parih in v troje, z značilnimi veseli skoki, nastopajoči pa so tokrat tudi zapeli. V programu se me je najbolj dotaknil ponoven nastop Eve in Mirona Lončarića, tokrat z izvedbo pesmi Tiha noč in Zvončki, za kar sta bila znova nagrajena z navdušenim odzivom obiskovalcev. MePZ Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka je zatem zapel več božičnih pesmi, nastop, ki ga je na klavirju spremljala profesorica Vjera Lukšić, je bil uigran in muzikalen in prepričana sem, da je vse navzoče izpolnil z vedrino in duhom božiča. Videlo se je, da pevci resnično uživajo v glasbi, ki nam jo podajajo. Ob koncu programa se je predstavila nova glasbena skupina KPD Bazovica, sestavlja jo šest članov, ki so izvedli Larino pesem in Zvončke; pri zadnji so se jim pridružili pevci in izmenjaje zapeli v slovenščini in hrvaščini. Da je občinstvo uživalo, je pokazalo tudi, ko je skupaj z nastopajočimi zapelo. Domov smo se odpravili napolnjeni s pozitivno energijo in božičnim razpoloženjem.

█ Povzeto po zapisu Julije Trstenjak, prevod Marjana Mirković

no, zadovoljno s sodelovanjem z županom in mestno upravo. Sogovornika sta ugotovila, da se po vstopu Hrvaške v EU sodelovanje med Reko in slovenskim zaledjem pospešeno razvija ter da postaja čimprej šnja zgraditev avtocestne povezave Rupa–Ilirska Bistrica–Postojna velika nujnost. Vstop Hrvaške v Schengen in omenjena avtocestna povezava bi obnovila stike, kot so v teh krajih že nekoč bili, ter hkrati bolj gospodarsko povezala tudi pobrateni mesti Ljubljano in Reko. Sogovornika se bosta zavzela tudi za gradnjo avtocestne povezave Črni kal–Buje, ki bi bila pospešek turizmu v celotni Istri.

Kristina Kliner se je na srečanju z rojaki seznanila še z nekaterimi projekti slovenskih organizacij, delovanjem KPD Bazovica in društva EU korak, obisk pa je bil tudi priložnost za snovanje predlogov o kulturnem sodelovanju društva in države matične kulture v prihodnje.

Konzularni dan je tudi tokrat vodil konzul

Gregor Klemenčič in po srečanju povzel, da je poleg zanimanja za državljanstvo opazno povečano povpraševanje za študij na slovenskih univerzah, med bodočimi bruci pa so tudi potomci slovenskega rodu. Po njegovih besedah v Sloveniji študira

veliko več kot tisoč hrvaških državljanov, na hrvaških univerzah pa se izobražuje manj študentov iz Slovenije, okrog dvesto.

Glede konzularnih dni v prihodnje je menil, da so srečanja na terenu pomembna in da pričakuje, da se bodo nadaljevala.

■ Marjana Mirković

17. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Planinska skupina v letu 2012

Predavanje je spremljala naša nedavno preminula članica Jasna Zazijal Marušič. Gre za njen zadnji prispevek za Sopotja, v katerih je od začetka redno pisala o dejavnosti planinske in drugih skupin. Članek je ostal v njenem računalniku, pripravljen za objavo. Poslal ga je Jasnin soprog Ivo Marušič, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

Planinska skupina vse svoje obletnice, pa naj so še tako čudne, pospremi z več dejavnostmi. Ker v hribe ne hodimo izključno zaradi hoje, imamo vedno s seboj fotografski aparat, ki ujame naš pogled, naš korak in vse lepote naših poti. Vse to prikažemo na letni razstavi v prostorih Slovenskega doma. 10. decembra je bila ob 19.30 predstavljena razstava izbranih fotografij, ki naravno in hribe prikažejo v posebni obliki.

Pred tem je 17. decembra ob 19. uri naš Darko Mohar z zanimivim predavanjem prikazal delo planinske skupine v letu 2012.

Jasna Zazijal Marušič na izletu v Grižane. Arhiv društva.

Na predavanju je bilo navzočih kar nekaj predsednikov planinskih društev in veliko naših članov. Darko je s pomočjo navzočih naredil pregled vseh izletov in pohodov, kar so spremljale številne fotografije. Posebnost je bila 10. obletnica planinske skupine, slavnostna akademija in že skoraj "svetovno znana" Planinska trilogija. Po predavanju smo imeli še sestanek planinske skupine in klepet ob kozarčku. ■ Jasna Zazijal Marušič

19. december, Filodrammatica, Reka

FS KPD Bazovica na novoletnem srečanju z reškim tamburaškim orkestrom

Z veseljem smo se odzvali vabilu KUD Željezničar, da na tradicionalnem predbožičnem in novoletnem koncertu v dvorani Filodrammatica sodeluje tudi naša folklorna skupina KPD Bazovica.

Vodja programa Jadranka Čubrić je sproščeno in veselo izpeljala prireditev. Poleg tamburaškega orkestra KUD Željezničar, ki je zaigral številne prelepa ljudske in božične pesmi iz Slavonije, Istre in Liburnije, je sodelovala še ženska klapa Sklad iz Bakra s solistko. Ob spremljavi harmonikarja Ivana Simiča in basista Ivana Hareja smo zaplesali venček prekmurskih in istrskih plesov v koreografiji Alenke Juretić in Martine Mičetić. Naš nastop je bil zelo dobro sprejet, saj smo bili v tem čudo-

vitem predbožičnem obdobju veseli in sproščeni. Predsednik KUD Željezničar je udeležencem iskreno čestital za sodelovanje in se s simboličnim darilom zahvalil tudi naši vodji Nataši Grlica. Naš gostitelj, KUD Željezničar, nas je po koncertu povabil v svoje prostore na prigrizek in druženje. V dobrem razpoloženju smo vsi skupaj peli in plesali še dolgo v noč.

Z nastopa. Foto: Milan Grlica

KPD Bazovica in sebi želimo še veliko takšnih veselih in izpolnjujočih dogodkov tudi v prihodnjem letu. ■ Slavica Vuković Bačić

21. december, Planinski dom na Poklonu

Za spomin, razstava PS KPD Bazovica

Člani planinske skupine KPD Bazovica radi fotografirajo, zato so decembra organizirali svojo četrto razstavo fotografij z naslovom Za spomin. Za razstavo je

skupaj še z nekaterimi člani poskrbela članica skupine in ljubiteljica fotografiranja Anita Hromin, katalog ob tej priložnosti pa je delo Andreja Hromina. Razstava je bila pred tem na ogled v KPD Bazovica, tokrat pa je bila predstavljena v pravem planin-

skem okolju planinskega doma na Poklonu na Učki. Zamisel za razstavo je Anita Hromin dobila po obisku tega doma, ki ima lepo obnovljene prostore. PD Opatija je njeno pobudo takoj sprejelo, saj je bila to priložnost, da planinsko fotografijo približajo samim planincem. Če sklepamo po odzivu, je bil to resnično zadetek v polno! Razstavo si je namreč od 21. decembra 2013 do 6. januarja 2014 ogledalo več kot petsto planincev. Komentariji so bili zelo pozitivni, tako o fotografijah kot tudi

zamisli, da stene planinskega doma postanejo razstavni prostor. Člani PD Opatija so s takšnim sodelovanjem zelo zadovoljni in upajo, da se bo nadaljevalo ter da bodo tudi v prihodnje imeli več priložnosti, da gostijo razstavo fotografij.

■ Mirjana Brumnjak, prevod Marjana Mirković

22. december

Planinci KPD Bazovica znova na Javorniku

Na Javorniku.
Foto: Darko Mohar

1. januar 2014

Novoletna penina na Vojaku

Razstava in druženje v domu na Poklonu.
Foto: Darko Mohar

Več reških društev je tudi letos napolnilo avtobus in krenilo proti Javorniku (1240 m) nad Črnim Vrhom nad Idrijo na tradicionalni zimski pohod, organiziran v spomin na borce Gradnikove brigade, ki so padli v boju z nemškimi četami leta

1943 na kraju, kjer danes stoji lično urejen Pirnatov dom. Mila zima brez snega je olajšala pristop, čeprav je bilo vreme precej megleno, mrzlo in deževno. Sledil je kratek počitek v domu in druženje z domačini, spust proti vasi Črni Vrh, ki je letos potekal brez drsenja po poledeneli poti, in tradicionalno druženje v gostišču Pri Metki. Čeprav je megla zakrila razgled na Dolomite, Julijce, Triglav, Karavanke, Snežnik in druge gore, so bili udeleženci pohoda zadovoljni z doseženim ciljem in skupno akcijo večine reških planinskih društev. ■ Darko Mohar

Planinsko društvo Opatija prvega januarja tradicionalno organizira novoletni vzpon na Vojak, najvišji vrh Učke. Po neprepani silvestrski noči je vzpon kar precej naporen. Kljub temu se je tudi letos na vrhu malo pred dvanajesto uro zbralo okrog 150 planincev, ki so lahko uživali v toplém vremenu, čaju, kuhanem vinu, penini in domačih kolačih. Razgleda sicer ni bilo, ker je vrh

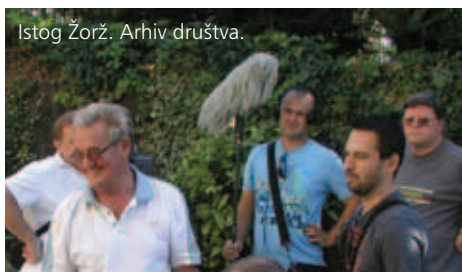
proti jutru zakrila megla. Tisti, ki so na vrhu pričakali polnoč in novo leto, pa so trdili, da so imeli enkratno nočni razgled proti Reki, otokom in Istri. Po pohodu so se planinci Bazovice skupaj s člani PD Opatija še družili v obnovljenem planinskem domu na Poklonu, katerega prostore so Opatijčani skupaj s predsednico Mirjano Brumnjak preteklo leto lepo uredili. V tako obnovljenem domu so planinci Bazovice teden dni pred silvestrovim postavili svojo fotografsko razstavo Za spomin. Razstavo si je na Poklonu ogledalo več kot 500 ljudi, tako da se bo nadaljevalo tudi fotografsko sodelovanje dveh društev. ■ Darko Mohar

4. januar, HRT 1

Manjšinski mozaik: Žorž

Manjšinski mozaik, oddaja, namenjena narodnim manjšinam, je tokrat predstavila rojaka Istoga Žorža, znanega reškega umetniškega fotografa in večletnega aktivnega člana KPD Bazovica ter mentorja fotografske skupine. V oddaji s preprostim naslovom Žorž se je priznani fotograf v slovenščini najprej na kratko predstavil in povedal, da sta se starša priselila na Sušak leta 1947. Oče se je sprva zaposlil v studiu Foto Miljković, v katerem je že delal v predvojnem času, pozneje pa odprl svoj atelje Foto Belveder, ki je deloval vse do leta 1972. V njem je začel delati tudi Istog Žorž, ki je v reški četrti Belveder tudi odrasel. Oče je bil izvrsten mojster in imeli so veliko dela.

Istog Žorž se je v ladjedelnici 3. maj začel ukvarjati tudi z industrijsko fotografijo, pozneje pa še z različno umetniško fotografijo. Kot je večkrat poudaril, pri svojem delu zelo uživa in z veseljem fotografira. Prvo samostojno razstavo je postavil leta 1984 v Malem salonu na reškem Korzu, današnji ravnatelj mestnega muzeja na Reki Ervin Dubrović, takrat mladi novinar Novega lista, pa je svoj prispevek o njej naslovil Fotografska svečanost. So-

Istog Žorž. Arhiv društva.

5. januar

Istra, prvi izlet planincev v novem letu

Letošnji izlet v Istro, ki ga planinci Bazovice tradicionalno organizirajo prvo nedeljo v novem letu, je bil že deseti po vrsti. Začelo se je pred desetimi leti v Gračišču na stezi svetega Šimuna. Po desetih letih so planinci Bazovice spet obiskali Gračišče, toda tokrat tisto v slovenskem delu Istre. Pot po Istri naj bi tako zaokrožila od Gračišča do Gračišča in simbolično povezala Hrvaško in Slovenijo. Za letošnji pohodni del je bil predviden sprehod po delu kraškega roba, ki poteka nekje od Buzeta vse do Bazovice nad Trstom. Ob poti, ki se je začela in končala pri cerkvi sv. Kvirika, so si imeli planinci priložnost ogledati kraške spodmole, imenovane tudi istrijska uha, ter naraven kamnit most. Lep razgled proti Buzetu je zakrilo oblačno in megleno vreme, obljubljenega močnega deževanja pa vendarle ni bilo. Le par kapljic nekje pri koncu hoje, tik pred avto-

10. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Miljko Lesjak: Tolminska – na sončni strani Alp

Na pobudo večletne aktivne članice fotografske in planinske skupine KPD Bazovica Anite Hromin je z zanimivim predavanjem in razstavo izjemnih fotografij iz narave v društvu gostoval Miljko Lesjak z Mosta na Soči, dolgoletni gorski reševalec, fotograf in ljubitelj gora.

Miljko Lesjak se je v hribe prvič odpravil pri sedmih letih in pri štirinajstih opravi alpinistični tečaj. Kmalu so sledile samostojne ture in tako se je začelo, pravi. Delal je kot policist in še v času jugoslovanske države se je vključil v takrat ustanovljeno posebno enoto za pomoč in reševanje v gorah ter bil njen član vse do upokojitve. V gorski reševalni službi (GRS) sodeluje že 35. leto, po stažu je že med veterani; delo je prostovoljno in neplačano, so pa tudi zato bolj zagnani, poudarja. GRS v Tolminu šteje danes 84 članov in bo čez štiri leta praznovala že sedemde-

delujeta še danes. Oddaja predstavlja tudi vtise mladih iz fotografske skupine KPD Bazovica o mentorju Istogu Žoržu, ki so poudarili njegovo domišljijo, ustvarjalnost, nadarjenost in predvsem, tudi po besedah takranega predsednika KPD Bazovica Milana Grlice, njegovo sposobnost in željo, da svoje znanje in izkušnje potrpežljivo, z veseljem in uspešno prenese mladi generaciji. In kot je dodala Ira Petris: Žorža brez aparata ne morete srečati! | Marjana Mirković

Zanimiva oddaja je dostopna v arhivu HRT-ja na spletni strani <http://www.hrt.hr/enz/manjinski-mozaiik/231136/>

busom. Nanje so se navezale še kapljice dobre malvazije, refoska in merlota na pokušini v Gračišču, za konec pa tradicionalno druženje pri Duletu v Banih pri Pazinu.

Hvala Mariu in Diani, Agu, Silvini, Borisu in vsem drugim, ki so pomagali pri organizaciji in vodenju desetletnega potopepanja po lepotici Istri. Tod je še veliko prelepih krajev in pozitivne energije in upati je, da si bo planinska skupina Bazovica takšnih poti v Istro v prihodnjih letih privoščila še veliko.

| Darko Mohar

Ušesa Istre.
Foto: Darko Mohar

set let, zadovoljni pa so tudi s podmladkom. Tolminska postaja GRS je ena najdejavnejših v Sloveniji, o čemer govori tudi monografija, ki jo je ob tej priložnosti Miljko Lesjak podaril tudi knjižnici Slovenskega doma. Število njihovih akcij raste: v prvih tridesetih letih so imeli na primer sto akcij, za naslednjih sto so potrebovali naslednjih deset let in zatem le štiri leta za novih sto, odtlej pa so že vsako leto opravili po skoraj sto akcij, leta 2012 pa so to številko kot prva postaja v Sloveniji celo presegle. Zaradi adrenalinskih športov v dolini Soče so

Darko Mohar, Miljko Lesjak in Anita Hromin.
Foto: Marjana Mirković

najbolj obremenjeni, pravi, poleg hribov in planinarjenja so tu še vodni športi, gorsko kolesarjenje in jadralni športi in s tega področja je bilo leta 2012 opravljenih kar 59 akcij, več za tuje kot domače državljane. GRS Tolmin pokriva veliko območje, od Sežane, Vipave, Idrije, Podbrda do Kobarida, Gorice in Tolmina, njeni letalci pa sodelujejo tudi v dežurstvu na Brniku in v akcijah po vsej Sloveniji. Pri delu GRS se srečuje tudi s številnimi žalostnimi zgodbami, katerih drobec nam je predstavil v prvem delu predavanja; kot pravi, se prav zato rad prepusti opazovanju narave, gora, krajine, rastlinskega in živalskega sveta.

Skozi objektiv želi gledati bolj s čustvi in na to, kar mu v nekem trenutku ponuja narava. Tako nastajajo izjemne, zelo poetične fotografije, predstavljene v drugem delu predavanja in z željo, da bi ljudem pokazal pogled iz drugega zornega kot in jih opomnil, naj se za trenutek ustavijo in namenijo pogled lepoti, ki nas obdaja, a je zaradi naglice pogosto prezrta. **Marjana Mirković**

12. januar

Zimski pohod na Pliš nad Klano (933 mnv)

Na grebenu Pliši.
Foto: Darko Mohar

Skupina planincev je šla mimo naše male skupine, ki je na grebenu Pliši uživala v soncu in fotografirala meglice in oblake nad Kvarnerjem. Ko so šli mimo, se je najprej zaslišal ženski glas: "To je Bazovica!" Potem pa še moški glas: "Ja, ja, tisti stari je iz Bazovice."

"Stari vas sliši," sem zagodrnjal. "Joj joj, oprostite, narobe sem rekel. Moral bi reči, da je tisti gospod iz Bazovice!" Seveda, zamere ni bilo, saj se zavedam svojih nekaj več kot šestdesetih let. Me pa veseli, da smo planinci Bazovice prepoznavni, kjer koli se prikažemo. Letošnji zimski pohod na Pliš je potekal v spomladanskem razpoloženju in prelepem sončnem vremenu. Na

vrhu se je, kot po navadi, zbralo več kot dvesto planincev, skoraj vsi sami znani obrazi. Zapoznele čestitke, kramljanje, prijateljstvo, veselje do življenja. Spustili smo se na drugo stran, najprej do vrha Grmada, na katerem so ostanki italijanskih bunkerjev iz časov, ko je tu potekala neka druga meja. Potem smo se odpravili naprej, do vasice Lisac in bližnje lovske kočice, kjer so nas domačini, člani PD Pliš iz Klane čakali z okrepčilom in možnostjo overitve dnevnika pohoda. PD Pliš je v Klani obnovilo svoje delovanje leta 1996, zimski pohod organizirajo od leta 2001. Pohoda se udeleži večina društev Primorsko-goranske županije in kar veliko planincev iz bližnje Ilirske Bistrice. Letos so se z avtobusom pripeljali v ta kraj tudi planinci iz Varaždina. Saj to je tudi namen takšnih pohodov: srečanja s prijatelji in spoznavanja novih ljudi.

Darko Mohar

19. januar

Odpovedani zimski vzpon na Viševico

Člani planinske skupine se radi udeležimo zimskega pohoda na Viševico, ki so ga letos že dvajsetič organizirali člani PS Strilež iz Crikvenice. Pri tem se najpogosteje priključimo drugim reškim društvom, ki proti Ravnem pod Viševico krenejo z avtobusom v organizaciji PD Kamenjak. No, vremenska napoved za letošnji vzpon je bila izredno slaba: močan dež in nevih-

Na Korgu.
Foto: Darko Mohar

te z grmenjem. Natančne napovedi imajo tudi svojo slabo stran: planinci smo se pomehkužili, preberemo napoved, in če je mokra, se odpovemo vzponu. Tako so letos Kamenjakovci zaradi napovedi odpovedali avtobus. Mogoče je bilo tudi premalo prijavljenih in je bila napoved dober izgovor?

Toda doma v nedeljo vendar ne bomo ostali! Bomo šli nekam na Učko, če že ne gremo na Viševico. Hud naliv in grmenje zgodaj zjutraj v nedeljo sta prestrašila še nekaj članov, tako da smo se na Poklonu na koncu zbrali komaj štirje. Četverica je v nadaljevanju uživala pri vzponu na Cr-

kveni vrh (1101 m). Nekaj kapljic dežja in grmenje ni skazilo užitka v hoji in barvah narave. Po vrnitvi je sledil še vzpon na Krog (1001 m), malo znani učkarski vrh, obenem pa eden najlepših razglednikov v Istri. Z Vojaka se vidi vsa Istra,

s Kroga zraven Istre še Vojak. Na koncu so bili pogumni nagrajeni še z malo modrine na nebu, nekaj sončnimi žarki in dobro mineštro v Domu na Poklonu, ki ga vzdržujejo člani PD Opatija. Pogumne vedno spremlja sreča, vremensko napoved pa je najlepše spremljati na terenu. Na Učki je bilo v nedeljo lepo. Bog ve, kako je bilo na Viševici? ■ Darko Mohar

23. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Mirjana Kuharik, razstava

Mirjana Kuharik se je v Slovenskem domu že predstavila na skupinskih razstavah društva Plavo svetlo, tokrat pa se je odločila za samostojno razstavo. Dogodek je v okviru predmeta Slovensko-hrvaške kulturne in zgodovinske vezi spremljala študentka zgodovine in umetnostne zgodovine Tajane Kraus. Zahvaljujemo se in v nadaljevanju objavljamo del poročila.

Sama avtorica razstave, po poklicu modna oblikovalka, je sodelovala na številnih skupinskih razstavah, ekstemporih in likovnih kolonijah, od Istre in Gorskega kotarja do Dalmacije, od leta 2006 obenem delovala tudi kot vodja likovne skupine Plavo svetlo, ta večer pa se je imela priložnost predstaviti s samostojno razstavo z naslovom AATTEET.

Po besedah avtorice pa tudi udeležencev pri pripravah na razstavo je naslov prevzet iz finskega slovarja, gre pa za opisovanje plesa; beseda ima zanimiv razpored črk, ki se obenem tudi ritmično ponavljajo, in tako se tema razstave v hrvaškem prevodu imenuje ples. Avtorica tudi meni, da je ples univerzalno pozitivno dejanje, ki ga izražajo srečni ljudje, in kadar je človek srečen, njegova duša pleše. Tako je pozornost želela usmeriti v različne izbočene in vzbočene oblike, igro papirčkov in

Mirjana Kuharik.
Arhiv društva.

mehurčkov, da poudari občutek, ki ga gledalec doživlja pri opazovanju slike in njene ustvarjalnosti. Stvaritve so po obliki preproste in ustrezno univerzalne, blizu vsakdanjemu človeku, ki – brez potrebe po kritičnem razumevanju in proučevanju ali ocenjevanju – lahko uživa v tako lepo dočarani postavitvi avtoričine razstave kot tudi v prijetnem razpoloženju gostitelja in navzočih kolegov.

Čeprav nisem ljubiteljica moderne in sodobne umetnosti, sem lahko občutila avtoričine besede, izražanje ter toplino in moč, vtisnjeni v samo razstavo, pa tudi radost ustvarjanja v najrazličnejših, medsebojno prepletenih, nenavadnih in enkratnih oblikah. Menim, da bi veljalo njeno ustvarjanje pozitivno vrednotiti in spodbujati, kajti takšna optimistična stališča so danes pravzaprav redka. Sama ocena razstave tako ne more biti manj kot izvrstna. ■ Povzeto po zapisu Tajane Kraus, prevod Marjana Mirković

24. januar

Študij na UP

V okviru večletnega sodelovanja je študij na Univerzi na Primorskem (UP) tudi za prihodnje šolsko leto predstavila skupina predstavnikov te ustanove. Zamudo gostov zaradi slabega vremena je v okviru projekta Slovenska informativna točka Si-T izpolnila seznanitev s splošnimi informacijami letošnjega razpisa in v tej zvezi bo KPD Bazovica tudi letos pripravilo dežurstvo, namenjeno prijavam na študij v Sloveniji. Študij na UP so zatem predstavili gostje, najprej institucionalna koordinatorica za program Erasmus

iz sektorja za mednarodno sodelovanje UP, Petra Zidar. Na kratko je spregovorila o univerzi, njenih članicah, razvejenosti študija in razpisu ter mednarodni dejavnosti, sporazumih in

S predstavitve.
Foto: Marjana Mirković

izmenjavah. Oddelek za slovenistiko je predstavil dr. Jonatan Vinkler ter spregovoril tudi o reformi in novostih, ki naj bi diplomantom zagotovile zaposljivost. Fakulteto za naravoslovje in informacijske tehnologije je predstavil dr. Boštjan Surina z oddelka za biodiverzitetno, fakultete za management, turistične študije Turistica in vede o zdravju pa prodekanka za izobraževanje na študijskih programih 1. stopnje, dr. Elizabeta Zirnste-

in. V društvu so na razpolago različne informativne brošure visokošolskih ustanov UP. V Kopru poleti potekajo tudi tečaji slovenščine za tuje študente, potomci slovenskega rodu pa lahko zaprosijo tudi za štipendijo. Več: www.upr.si.

■ Marjana Mirković

25. januar, Narodna čitalnica, Reka

Mini format, razstava fotografij

Skupina nagrajencev z Andrejo Silić in selektorjem (levo).
Foto: Marjana Mirković

V prostorih reške Narodne čitalnice se je na sončno soboto popoldne obiskovalcev kar trlo. Navzoče je v imenu organizatorja, Mestne knjižnice na Reki, pozdravila vodja programov Andreja Silić, v imenu pobudnika KPD Bazovica pa njegova predsednica Jasmina Dlačič. Besedo je zatem prevzel selektor in predsednik sodelujočega fotografskega kluba z Reke, Borislav Božič, tudi avtor besedila za katalog ter spregovoril o vrsti fotografije mini format in izrazil zadovoljstvo nad dobrim odzivom. Na natečaj, namenjen fotografom z območja hrvaškega in slovenskega dela Primorske ter Furlanije - Julijske krajine, se je tokrat prijaviло 54 avtorjev, med njimi šest iz KPD Bazovica (Petra Aničič, Anita Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Pe-

tris in Istog Žorž). Za razstavo je bilo izmed 290 fotografij s prosto temo izbranih 64, vsi prijavljeni pa so bili zastopani z vsaj eno fotografijo.

Prvo nagrado je za fotografijo Vesna prejel Stojan Spetič iz fotografskega kluba Sušec iz Ilirske Bistrice, na razstavi pa sta bili na ogled še njegovi fotografiji Dvogrba in Ado. On je tudi zaslužen za prve stike s fotografsko skupino KPD Bazovica, zanjo oziroma o najbolj prepoznavnem članu Istogu Žoržu pa je slišal v eni izmed oddaj Sotočja na programu Radia Slovenija 1. Kot je poudaril, ga to sodelovanje z že tretjim uspešno izpeljanim natečajem zelo veseli. Drugonagrajena je Tatjana Travica za fotografiji Proti koncu in Sprehod po nebu. Tretjo nagrado je prejel Darko Mohar za fotografiji Jutro v luki 3 in Jutro v luki 6. Posebno priznanje so dodelili Igorju Brajdiću, diplome za umetniški doseg so prejeli Dario Jurjević, Zoran Mirošević in Zdenko Vukelić, pohvale pa Vladimir Major, Tomaž Penko in Jerko Gudac.

■ Marjana Mirković

26. januar 2014, Sviščaki – Snežnik

Peti tečaj hoje v hribe v zimskih razmerah

Zbor udeležencev.
Foto: Darko Mohar

Planinska skupina Bazovica veliko da na planinsko izobraževanje svojih članov. Tako je bil tudi letos organiziran tečaj hoje v zimskih razmerah, ki so ga s pomočjo PD Snežnik, lastnih vodnikov in gorskih reševalcev iz Ilirske Bistrice opravili na Sviščakih. Tečaja se je udeležilo 12 članov. Vodje tečaja (gorski reševalci Vlado, Marko in Damjan ter vodnika planinske skupine Bazovice Andrej in Damjan) so se letos odločili za vajo hoje z derezami, prečenja strmih pobočij in zaustavljanja

padca. Vadili so ob vzponu na 1796 metrov visok Snežnik, prvič te zime oblečen v snežno odejo in s poledenelim vrhom, idealno pripravljen za načrtovano vajo. Tudi vremenske razmere so bile idealne, brez vetra in s soncem, ki se je trudilo premagati oblake.

Tečaj se je končal v poznih popoldanskih urah s pregledom rezultatov vaje in krajšim druženjem v domu na Sviščakih, ki ga upravlja PD Snežnik. Tečajnike je dom pričakal z novimi okni. Ker je sredstva za eno okno finančno prispevalo tudi KPD Bazovica, je pred začetkom tečaja vodstvo skupine skupaj s predsednico PD Snežnik Darinko Dekleva slovesno, z nalepko, označilo "svoje" okno.

■ Darko Mohar

7. februar, FK Sušec, Knežak

Anita Hromin: Zasvojena z modrino

Fotoklub (FK) Sušec je v okviru sodelovanja s fotografsko skupino KPD Bazovica tokrat v kava baru Pumpa Agip gostil reško rojakinjo Anito Hromin.

Strašanski žled se je oprijel vsega, hudo poškodoval naravo in premoženje ljudi. Mraz in tema povsod. Komu sploh mar za nekakšno razstavo fotografij? Vendar smo se le zbrali; člani FK Sušec in fotografske skupine KPD Bazovica, glasbeniki Dušan Grmšek, Nejc Frank in Luka Stare, pa Miloš Možina in še nekaj pogumnih obiskovalcev!

Predsednik Fotokluba Sušec Andrej Bergoč je v nagovoru omenil uspešno večletno sodelovanje društev. Glasbeniki so v počastitev dneva kulture zaigrali Zdravljico, Istog Žorž je predstavil avtorico Anito Hromin, fotografkinjo ter članico dramske in planinske skupine. Anita je povedala, da ima rada vodo v vseh oblikah in na njenih fotografijah je voda povezovalna nit vseh motivov. Še pohvala organizatorju dogodka, Stojanu Spetiču, ki je bil tudi dober gostitelj. Ob slabi svetlobi agregata in dobri glasbi smo prepevali in se z veseljem družili. Udeleženci upamo, da se bo sodelovanje uspešno nadaljevalo!

■ Tolja Hromin

Zasvojena z modrino.
Foto: Anita Hromin

8. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Kulturni praznik

Tudi letošnji kulturni praznik v KPD Bazovica so popestrili gostujoči bistriški kulturniki.

Uvodoma je nastopil MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka, z venčkom slovenskih plesov je sledil nastop folklorne skupine, povezovalc Vitomir Vitaz pa je oder zatem prepustil članoma društva, Zdenki Kallan Verbanac, ki je interpretirala svojo pesem Morju, in njenemu sinu Luki, študentu akademije za glasbo v Ljubljani, ki jo je spremljal na kitari in se pozneje še samostojno predstavil. V nadaljevanju so program izpolnili gostje iz Ilirske Bistrice. MePZ Tabor Kalc 1869 Knežak velja za najboljši zbor na Bistriškem in ima številna priznanja, nastopa doma in na tujem, uspešno in energično pa ga vodi Katja Bajec. V programu sta sodelovala tudi vsestranska ustvarjalca iz Literarnega društva Ilirska Bistrica, že znana občinstvu v reški dvorani: Tomaž Mahkovic, ki je tokrat interpretiral Prešernovo Elegijo rojakom, in Patricija Dodič Patra, ki je povezovala program in se ozrla tudi v Prešernov čas ter interpretirala njegovo Pismo neznanцу in sestavek Ob samotni uri, iz Spominov na očeta Prešernove hčerke Ernestine Jelovšek. Spomnila je tudi na pomen kulture danes in si zaželela, da bo takšnih povezovalnih večerov še več. Za prijeten večer ter dobro sodelovanje, ki sega v leto 1992, se je gostom iz Ilirske

Z nastopa gostov.
Foto: Marjana Mirković

Luka Verbanac in mati Zdenka.
Foto: Marjana Mirković

Bistrice, koordinatorju območne izpostave JSKD Igorju Štembergerju in njegovemu predhodniku Dimitriju Bonanu zahvalil Vitomir Vitaz, gostje pa so tudi tokrat obogatili knjižne police Slovenskega doma, in sicer z monografijo o Trnovem. Za vedro razpoloženje sta poskrbela še harmonikarja Martin Novak in Janez Tomažinčič, ob pesmi pa se je nadaljevalo tudi poznejše druženje. ■ Marjana Mirković

12. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Beneške maske, likovna delavnica

Likovno skupino je na začetku tega leta prevzela diplomirana grafična oblikovalka Ira Petris, ki je izobraževanje končala na reški akademiji za uporabne umetnosti in se eno študijsko leto izpopolnjevala tudi v Firencah.

Januarja je organizirala likovne delavnice, na katerih so v osemčlanski skupini, sestavljeni iz vseh generacij, izdelovali risarske bloke, februar pa je bil namenjen času karnevala in pustnim maskam. Odločili so se za izdelavo beneških mask, ki so jih v kalupih izdelovali iz mavca in barvali ter bodo okras na letošnjem pustovanju, ki ga v Slovenskem domu pripravlja mladinska skupina. | Marjana Mirković

Z delavnice. Foto: Ira Petris

2014 – Planinska skupina KPD Bazovica: izleti in druge dejavnosti

	datum	izlet ali druga dejavnost	opomba
MAREC	8.	Žene v hribih, Ljubibelj	avtobus ali lastni prevoz
	15.–16.		rezervni datum
APRIL	6.	Prijateljstvo brez meja, srečanje	SPD Trst, avtobus
	13.	Sibinj, Degenija	lastni prevoz
	26.	Ogulin, Klek, 140 let HPS	lastni prevoz
MAJ	1.–4.	Dalmacija, Kozjak, Mosor	lastni prevoz
	11.	Hahlići, s PD Koper	lastni prevoz
	24.–25.		rezervni datum
JUNIJ	14.	Dan slovenskih planincev	lastni prevoz
	19.–25.	Mljet	avtobus

Predvideni so še: dve fotografski razstavi (članov PS in gostujoča), od tri do štiri gostujoča predavanja in eno ali dve predavanji naših članov. Datumi bodo določeni pozneje.

Spremembe datuma ali cilja izleta so mogoče, odvisne od vremenske napovedi ali drugih dejavnosti KPD Bazovica. Letos smo prvič določili pet rezervnih datumov, v katerih bomo nadoknadili odpovedane izlete ali te dneve izkoristili za izvedbo novih dobrih predlogov.

Sestanki planinske skupine so ob torkih od 20. do 22. ure.

Stik: tajništvo KPD Bazovica, uradne ure; Darko Mohar (GSM: +385 91 573 0362)

29. november, Mestna hiša, Reka

Proslava dneva državnosti Bosne in Hercegovine

Kot vsako leto je Svet bošnjaške narodne manjšine Mesta Reka tudi letos organiziral proslavo dneva državnosti BiH s programom, ki je pritegnil lepo število obiskovalcev. V reški mestni hiši je bila 29. novembra tribuna z naslovom Kontinuiteta državnosti BiH, na kateri je govoril gost večera, župan mesta Tuzla Jasmin Imamović. Obenem je bila to tudi predstavitev Bosansko-turškega slovarja iz leta 1631 avtorja Muhameda Hevai Uskufija.

30. novembra pa nam je organizator v prostorih Filodrammatice ponudil predstavo Kri in sol, ki nas v kronološkem prikazu vodi skozi zgodovinska dogajanja podjarmljenosti BiH. Predstavo je občinstvo odlično sprejelo in igralca Mirzo Salihovića in Rusmirja Krdžalića za igro nagradilo z dolgim aplavzom. Vodja večera, predsednik Sveta bošnjaške narodne manjšine Mesta Reka, mag. Mensur Ferhatović, nam je predstavil svoje goste, visoke predstavnike Turčije in turškega veleposlanika na Hrvaškem Buraka Özügergina, župana mesta Tuzla Jasmina Imamovića in Muhameda Mahmutovića, pisatelja in političnega komentatorja, ki se je ob predstavitvi svojih zadnjih knjig ozrl v preteklost in sedanjost ter razkril svoj pogled na prihodnost Bosne in njenih prebivalcev ter rojakov v izseljenstvu.

Med navzočimi predstavniki manjšinskih svetov Mesta Reka je bil med drugimi tudi predsednik slovenskega sveta Boris Rejec, pogost udeleženec prireditve v organizaciji bošnjaškega sveta. Z

izbranimi besedami se je zahvalil za povabilo na večer, zelo pomemben za Bošnjake, in organizatorju podaril knjigo Priimki na Čabranskem skozi stoletja, kar je gostitelj z veseljem sprejel, posebno ker so v njej omenjeni tudi bošnjaški priimki.

| Boris Rejec

S predstave Kri in sol.
Foto: Boris Rejec

Učenci iz Čabra v ljubljanski Drami in Cankarjevem domu

Zelo pomembno je, da se učenci dopolnilnega pouka slovenščine vključujejo v različne dejavnosti ob pouku. Med njimi so tudi obiski dramskih in opernih predstav v Sloveniji, kar smo uspešno izpeljali z učenci v Čabru, ki so 5. decembra 2013 v SNG Drami v Ljubljani uživali v predstavi Levstikovega Martina Krpana z Vrha in 16. januarja 2014 v Cankarjevem domu v operni predstavi Aida.

Z gledališko predstavo smo učencem omogočili, da so slovenščino doživeli drugače; naenkrat so začutili, da jezik, ki ga spoznavajo pri pouku, v gledališču govorijo igralci, da je to jezik njihovih knjižnih in gledaliških junakov. Nič manj ni pomembno dejstvo, da so predstavo doživljali v Sloveniji, v Ljubljani, in tako glavno mesto spoznavali ob kulturni predstavi. Vse to se je zgodilo v decembru, v praznično okrašeni Ljubljani, kar je vse doživljanje še dodatno okrepilo.

Učitelji lahko marsikaj lažje izpeljemo, če imamo kooperativne starše, ki pomagajo pri organizacijskih stvareh. V Čabru to odlično uspeva.

Po ogledu predstave v Drami smo se podali še proti Cankarjevemu domu in večina učencev ni mogla skriti navdušenja, ko so se znašli v središču Gallusove dvo-

Obisk v Ljubljani predstavljen pri pouku.
Foto: Eni Ožbolt

rane in na odru videli orkester, ki je prav takrat imel zadnje vaje pred nastopom. Kar nekaj učencev obiskuje glasbeno šolo, zato je bilo njihovo navdušenje toliko večje, izrazili pa so tudi željo, da bi se kdaj udeležili predstave v Gallusovi dvorani.

Pa ni bilo treba dolgo čakati. Združili smo finančne in organizacijske moči in se že 16. januarja 2014 znova podali v Ljubljano, tokrat na ogled opere Aida v Gallusovi dvorani. Mnogi so bili prvič na operni predstavi. Bilo nas je kar 28, saj so se poleg učencev predstave udeležili tudi njihovi starši in nekateri člani SKD Gorski Kotar.

Pogosto slišimo, da mladih ne zanima gledališče, da si ne želijo klasičnih prireditev v gledališčih, še zlasti opernih predstav ne. Moje izkušnje so morda drugačne, nasprotno. Če se z učenci prej pogovorimo o predstavi, če sami ugotovijo, kaj bi jim obisk takšne prireditve lahko omogočil, kaj lahko spoznajo in kaj vse se ob tem lahko naučijo, potem bo odgovor zagotovo v prid obisku gledališča. Učenci in njihovi starši, ki so bili na predstavi v Drami in Cankarjevem domu, so izrazili željo, da bi še kdaj imeli takšno možnost. Če je želja dovolj močna in cilji jasni, potem se pot najde. **I** Povzeto po zapisu učiteljice Dragice Motik

7. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Kulturni praznik

Kulturni praznik so z razstavo in nastopom proslavili tudi učenci dopolnilnega pouka slovenščine, ki ga učiteljica Dragica Motik vodi v Pulju, Buzetu, Čabru in na Reki. Po njenem krajšem nagovoru je skupina nastopajočih, med njimi tudi iz Buzeta in Pulja, predstavila pesem Zaključek dopolnilnega pouka 2013 avtorice Zdenke Kallan Verbanac in jo prepletla s slovensko ljudsko pesmijo ter tako domiselno povzela vtise z raznovrstno zasnovanih učnih ur. Celoten program je na kitari spremljal mladi glasbenik Luka Verbanac in tako lepo obogatil skrbno pripravljen in vsebinsko poln nastop, ki je ganil marsikaterega izmed številnih obiskovalcev. Razstava je s sliko, besedo in hrano ponazorila pregled štiriletne dejavnosti, ki je obsegala najrazličnejše zanimivo spoznavanje slovenskega kulturnega izročila, od branja leposlovja, petja ljudskih pesmi in ogledov filmskih ter

Razstava in nastop v KPD Bazovica.
Foto: Marjana Mirković

gledaliških predstav do izdelave lutk na temo slovenskih legend in kuhe tradicionalnih jedi. Del teh, kot so žganci, prekmurska gibanica in orehova potica, je bil tudi na ogled in za pokušino, a ne za dolgo. V programu so nastopili: Štefanija Sliško, Gorana Pecirep, Nerina Bratovič, Gordan Dorčić, Branka Sladoje Martinović, Barbara Jurčić, Gloria Segnan, Zdenka Kallan Verbanac, Marina Pavlič, Lucija in Zora Bujan, Zdravka Teklič, Nika Končarevič in Ljiljana Čargonja, ki je nastop tudi tokrat popestrila, ker je bila oblečena v lepo ohranjeno babičino slovensko narodno nošo. **I** Marjana Mirković

TAI CHI

sedaj sama hodim na tai chi,
ko jaz sem končala, prišla si ti.

vaje delava obe,
dotik neba in zemljé.

tam nekje držim te za roke,
vedno znova dotaknem te se.

vajo delamo, objemi drevo,
v meditacijskem položaju smo.

z menoj se obračaš, lebdiš,
kot sončni žarek zasvetliš.

saj ni res, da te ni,
ne ne, to samo se mi zazdi.
dotik nebà in zemljé,
ljuba moja, saj veš, kako to gre.

█ Zdenka Kallan Verbanac, V spomin na Jasno Zazijal Marušić

6. december: Svet vlade RS za Slovence v zamejstvu

S eja Sveta vlade RS za Slovence v zamejstvu je bila namenjena izmenjavi informacij o dejavnostih mladih in sprejemu programa dela tega telesa v novem mandatu. Vsi so med drugim soglašali, da je vključevanje mladih in naložba v mlade nujna za razvoj in obstoj slovenske manjšine, na seji pa so se posvetili tudi ohranjanju slovenskega jezika in temu v prihodnje namenili še večji poudarek. Kot podpredsednica sveta je na

seji sodelovala ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, Tina Komel, navzoča sta bila tudi člana sveta iz Hrvaške, predsednik krovne organizacije Darko Šonc in članica ožjega vodstva Barbara Antolić. Več: www.uszs.gov.si.

█ Marjana Mirković

10. december: Svet za narodne manjšine RH

S vet za narodne manjšine RH je manjšinska društva in ustanove seznanil s sklepom o rebalansu državnega proračuna in triodstotnem zmanjšanju sredstev za leto 2013 ter jih obenem pozval k varčevanju na vseh ravneh, ker so sredstva,

predvidena za leto 2014, v skladu s projekcijo državnega proračuna, manjša za sedem odstotkov. Več: www.nacionalne-manjine.info.

13. december, PPMHP, Reka

Igralnica – Ivana Postić in Matej Vočanec

V Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja (PPMHP) so odprli prvo muzejsko igralnico na Reki, imenovano Čudotvornica/Čudežnica, v kateri bodo najmlajši spoznavali in razvijali likovno izražanje. Igralnica je v vrtnem paviljonu v parku nekdanje guvernerjeve palače v središču mesta in je del projekta, ki obsega njegovo oživitvev. V igralnici je tudi del muzejske zbirke igrač, prostor pa sta v celoti domiselno opremila mlada umetnika, Ivana Postić in Matej Vočanec, absolventa kiparstva na ljubljanski akademiji. Na Reki sta se že predstavila z razstavo Interakcija avgusta 2012 v galeriji tega muzeja in takrat tako navdušila njegovo vodstvo, da je odkupilo eksponate in jima v celoti zaupalo

Ivana Postić in
Matej Vočanec.
Foto: Marjana Mirković

Igralnica.
Foto: Marjana Mirković

opremljanje dolgo načrtovane igralnice. Ivana Postić in Matej Vočanec sta prvi teden od 16. do 20. decembra tudi vodila prve delavnice, v muzeju pa dejavnost

napovedujejo tudi v prihodnje, s tematskimi delavnicami, ki bodo z igro in praktičnim delom namenjene spoznavanju krajevne kulturne dediščine, in tudi z zabavami za rojstni dan.

▮ Marjana Mirković

20. december, OŠ Pečine

Novoletna prireditev

Skupina učencev, ki obiskujejo pouk slovenščine na OŠ Pečine, je s programom v slovenščini tudi tokrat sodelovala na novoletni prireditvi. Zapeli so slovenske pesmi, Ida Tomić, Eugen Roko Ninič, Borna Tukić, Ivan Mihael Matkovič, Rita Arnold in Lara Buzderović ter Eva in Miron Lončarić pa so tudi recitirali. Pouk slovenščine je svoj prostor znova našel tudi na straneh šolskega glasila Vedri dani, ki so ga predstavili ob tej priložnosti. Učiteljica Vida Srdoč je povedala, da se k pouku, ki na podlagi manjšinske zakonodaje poteka že peto leto, vsako leto prijavi več kot trideset učencev, letos ga v štirih skupinah po dve šolski uri obiskuje 42 osnovnošolcev, tudi z OŠ Trsat.

▮ Marjana Mirković

Skupina učencev slovenščine.
Foto: Marjana Mirković

21. december, Dom obrtnikov, Poreč

Sporazum o koordinaciji slovenskih društev v Istri

Na Slovenskem večeru v Poreču so društva v Istri večletno sodelovanje potrdila s podpisom dolgo napovedovanega Sporazuma o koordinaciji. Podpisala so ga društva SKD Ajda iz Umaga, SKD Oljka iz Poreča, SKD Lipa iz Buzeta, Društvo Slovencev iz Labina, KPD Snežnik iz Lovrana in pobudnik, SKD Istra iz Pulja.

Koordinacija ni pravna oseba in nima formalnega vodstva, kot je rečeno, je ustanovljena zgolj z namenom okrepiti medsebojno pomoč ter skupno organizirati nastope in pripravljati projekte. | Marjana Mirković

24 januar: SLOMAK, novo vodstvo

Slovenska manjšinska koordinacija SLOMAK, ki združuje skrovne slovenske organizacije iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške, je na zasedanju v Ljubljani dobila vodstvo in upati je, da bo delo znova zaživel. Vodstvo je prevzela Suzana We-

itlanner, sicer večletna predsednica Društva člen 7 za avstrijsko Štajersko, njen namestnik pa je Darko Šonc, predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem.

13. februar: Tiskovno sporočilo ob zamenjavi ministrice

Koordinacija SLOMAK je v sporočilu 13. februarja na najvišje naslove v Sloveniji – predsednici Vlade RS Alenki Bratušek, predsedniku RS Borutu Pahorju in predsedniku Državnega zbora RS Janku Vebru – izrazila zaskrbljenost nad morebitno zamenjavo vodstva Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu: "V zadnjih dvajsetih letih se je na Uradu zvrstilo ničkoliko ministrov oz. načelnikov, kar gotovo ni bilo dobro in ni ustvarilo tistih potrebnih stalnih vezi med vladnim uradom ter Slovenci, ki živimo zunaj meja države Slovenije.

Slovenska manjšinska koordinacija je mnenja, da bi morali pri urejanju notranjih vladnih dogovorov v večji meri upoštevati tudi

položaj Slovencev v sosednjih državah in jim zagotoviti najboljše razmere za kontinuiran dialog z zadolženim ministrom oz. državnim sekretarjem in samo strukturo Urada. Slovenci iz Avstrije, Italije, z Madžarske in Hrvaške smo prepričani, da boste v zdajšnji fazi reorganizacije vladne ekipe upoštevali izraženo skrb. Težko je namreč sprejeti občutek, da so naše skupnosti večkrat manjši drobiž na šahovnici slovenske politike." Več: www.skz.org

14. februar, Opatija

Študij v Sloveniji

S predstavitev v Opatiji.
Arhiv Nike Stock

Predstavnica slovenske narodne manjšine Mesta Opatija Nika Stock je v sodelovanju z društvom hrvaških študentov v Sloveniji organizirala seznanitev opatijskih srednješolcev s študijem v Sloveniji.

Roberta Jurčić iz Opatije, študentka arhitekture na univerzi v Ljubljani, je na hotelirsko-turistični šoli in gimnaziji Eugena Kumičića predstavila študij v Sloveniji, probleme, s katerimi se srečujejo bodoči študenti pri vpisu, dokumente, ki jih potrebujejo, ter naslove, na katere se lahko obrnejo za pomoč. Z njo sta bila tudi Dino Pastorčić, predsednik Društva hrvaških študentov v Sloveniji (DHSS) in Ivana Sorić, podpredsednica društva.

DHSS je nastalo leta 2007 na temeljih do takrat neformalnega društva reških študentov. Ker samo v Ljubljani študira več sto študentov iz Hrvaške (in kar lepo število teh ima slovenske korenine), so bili prepričani, da je treba ustanoviti organizacijo, ki bi jim lahko na različne načine pomagala. Društvo ima tudi spletno stran, na kateri so koristne informacije: www.dhss.si.

| Nika Stock

IN MEMORIAM – Jasna Zazijal Marušić (Opatija, 1953–Reka, 2013)

Na Reki je 28. decembra lani v 61. letu starosti umrla Jasna Zazijal Marušić, dolgoletna aktivna članica društva Bazovica in slovenskega manjšinskega sveta na županijski ravni.

Jasna Zazijal Marušić je odrasla v slovenski družini v Opatiji. Po študiju kemije na ljubljanski univerzi se je zaposlila in živela na Reki ter se tam dejavno vključila v društvo Bazovica, zlasti v dramsko in planinsko skupino. Bila je redna in marljiva sodelavka glasil Kažipot in Sopotja, prevajalka dramskih besedil ter pobudnica in izvajalka več projektov, med drugim pri ljubljenih bralnih uric za najmlajše.

Na zadnjo pot smo jo pospremili 4. januarja letos na pokopališču Grižane-Belgrad, skupaj z družino in številnimi prijatelji, sorodniki, sodelavci, znanci, rojaki. Poslovilne besede je med drugimi izrekel tudi Milan Grlica v imenu društva KPD Bazovica.

Jasno Zazijal Marušić bomo ohranili v lepem in hvaležnem spominu.

Draga Jasna!

Tik pred novim letom smo se v Bazovici zbrali člani in prijatelji, skupaj s teboj smo načrtovali silvestrovanje. Toda žal se je nenadoma vmešala neizbirčna in nepričakovana usoda ter nas za vedno ločila.

Nemi stojimo tu in žalostna je ta resnica, da te ni več med nami ... Poslavljamo se od tebe, prijatelji, planinci in člani Bazovice ob tem, vedno prehitrem odhodu, saj si nas zapustila, stara komaj 60 let.

Težka je zame ta žalostna dolžnost, da ti v imenu vse svoje družine, osebno in predvsem v imenu vseh članov Kulturno-prosvetnega društva Bazovica izrečem nekaj besed ob slovesu, na tvoji zadnji poti. Vsi, ki smo te poznali, te bomo ohranili v najlepšem spominu.

Rojena si leta 1953 v Opatiji. Tvoji starši so ti vsadili ljubezen do Slovenije, v Opatiji pa si vzljubila ta liburnijski kraj in čakavščino ter se vedno hvalila, da ljubiš tako gore kot morje. Študij si končala v Ljubljani, kjer si tudi spoznala svojega moža Iva. Poročila sta se in kmalu se je družina povečala z dvema sinovoma, Markom in Davorjem. V Bazovico si prišla kot ljubiteljica gora, v planinsko skupino. Začela si sodelovati tudi v dramski skupini, ko smo potrebovali pomoč, toda najbolj si se veselila dela z otroki v bralnih uricah, ko si jim pripovedovala pravljice v slovenščini. Rada si ob vsaki priložnosti pripravljala prispevke za naš časopis Kažipot in Sopotja. Kot zvesta Slovenka si dala svoj cenjeni delež tudi v Svetu slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije. Slovenski dom je bil tvoj drugi dom in tako si se tudi počutila v njem. Pred kratkim si postala babica in se veselila svoje upokojitve 31. decembra, ki je žal nisi pričakala. Ugasnila si tik pred tem.

Ni te več med nami in zelo te bomo pogrešali, draga Jasna, posebno pa tvoj mož Ivo, sinova Davor in Marko z družino, tvoj oče Lučko in sestra Lučka, kakor tudi vse preostalo sorodstvo, ki mu v imenu svoje družine in v imenu Slovenskega doma Bazovica izrekam globoko in iskreno sožalje.

Počivaj v miru in naj ti bo lahka ta hrvaška primorska gruda.

Milan Grlica

IN MEMORIAM – Jožef Špringer (Trbovlje, 1943–2014, Kakanj)

V Kakanju v Bosni in Hercegovini je 2. februarja letos v 71. letu starosti umrl predsednik tamkajšnjega slovenskega društva Jožef Špringer.

Izhajal je iz knapovske družine, ki se je, kot je sam zapisal v zborniku Slovenci v Bosni in Hercegovini avtorice dr. Vere Kržišnik Bukić (2007), v BiH priselila leta 1952. Po gimnaziji v Kakanju je šolanje nadaljeval na glasbeni akademiji v Sarajevu in se leta 1966 zaposlil kot učitelj glasbe na bližnji osnovni šoli. Še v mladih letih se je pridružil godbi na pihala Rudarska glasba, leta 1952 ustanovljeni pri Rudniku Kakanj, v kateri je igralo tudi več Slovencev. Leta 1972 je postal njen dirigent in na čelu orkestra ostal do letos.

V težkih vojnih časih leta 1992 je bil med pobudniki za ustanovitev društva Slovensko združenje meščanov Kakanj, ki je z željo po ohranitvi slovenstva, medsebojnem varstvu in človekoljubni pomoči ter povezavi s Slovenijo na začetku povežalo več kot dvesto družin, tudi iz Visokega, Vareša, Travnika in Breze. Vsa leta od nastanka je društvo tudi uspešno vodil in prva leta tudi poučeval slovenščino, pomagal v času vojne zagotoviti pomoč iz Slovenije ter se povezati z rojaki v drugih društvih v BiH in širše, predvsem pa s KPD Bazovica z Reke. Člani obeh društev so se večkrat srečali, pripravili skupne nastope in razstave ter se skupaj podali tudi na planinske izlete.

V Slovenskem domu KPD Bazovica smo se spominu na spoštovanega in cenjenega rojaka Jožefa Špringerja poklonili 4. februarja ob 19. uri.

Marjana Mirković

To je bila naravna katastrofa

Tomo Šajn.
Foto: Dragica Jakšetič

V petek, zadnjega januarja, je reka Reka, ki teče po dolini okrog Ilirske Bistrice, že drugič v slabih dveh tednih poplavila in se razlila daleč čez strugo. Odšel sem na nekaj krajev, kjer je bilo vode največ, potem pa sem se odpravil slabih deset kilometrov navzgor, proti vasi Knežak, ki leži ob cesti proti Postojni in Ljubljani.

V deževnem vremenu prevozim Šembije in dober kilometer naprej ostrmim. Kot bi s slikarskim čopičem prebarval naravo v belo. Vse v ledu, grmovje in drevesa se zvijajo v ledenem oklepu. Zaustavim se na zasneženem in poledenem parkirišču in se s fotoaparatom odpravim proti drogu električne napeljave, kjer poskušajo monterji spojiti v ledeni oklep ovite žice. Ne pridem daleč, saj me led kar spodnaša. Odpravim se naprej do Knežaka, prizori narave, ujete v ledeni obroč, pa so vse hujši. Na cesti ni ljudi, v hišah ni videti gorečih žarnic, po tleh pa je vse več polomljenih vej. Odpravim se v gasilski dom, saj so pri nas navadno gasilci tisti, ki so ključni člen civilne zaščite, ko gre za vse vrste naravnih nesreč. Mladi fantje, ki so že od nočnih ur na nogah, mi razložijo, da ni ne elektrike ne vode in da je življenje skorajda zamrlo. Po Knežaku in v sosednjih vaseh odstranjujejo polomljene veje in pomagajo elektromonterjem, ki se trudijo rešiti, kar se rešiti da.

Tako se je začel moj prvi stik z žledom, ki je za več kot teden dni objel skoraj vso Slovenijo in povzročil naravno katastrofo, kot je verjetno še ni bilo. Razen nižje ležečih predelov Primorske in Prekmurja so vse preostale slovenske pokrajine, nekatere bolj, druge manj, občutile to naravno ujmo, ki je za nekaj časa povsem spremenila vsakodnevno življenje. Vsa slovenska sredstva javnega obveščanja so najmanj teden dni začinjala in končevala svoje prispevke s poročili o velikih težavah, ki so prizadele velik del prebivalstva. Gasilec, gozdarjem in električarjem so se pri reše-

vanju pridružili tudi pripadniki Slovenske vojske in tudi kakih 160 prostovoljcev iz sosednjih držav.

Najhuje je bilo na Pivškem, od Knežaka prek Pivke in Prestranka do Postojne in potem naprej prek Cerknice, Logatca, Vrhnike do Ljubljane. Ledeni oklep se je širil iz dneva v dan vse tja do Zgornje Savinjske doline, Koroške, Haloz... Led je lomil tudi betonske in železne drogove električne mreže, ki se je dobesedno sesula. Zadevo so začeli reševati z nameščanjem agregatov večje zmogljivosti. Čeprav so ljudje postopoma dobili elektriko, največ iz kakih 1100 agregatov, je bilo po skoraj treh tednih od začetka ujme še vedno brez elektrike nekaj tisoč gospodinjstev. Uničena je bila železniška proga med Pivko in Borovnico, tako da kar teden dni niso vozili vlaki na Primorsko in v Luko Koper.

Kot da ne bi bilo že dovolj težav z ledom, so se začele nove. Tokrat poplave, ki so predvsem na kraških poljih Notranjske povzročile ljudem veliko težav. V nekatere vasi so prišli ljudje lahko le s čolni. Ko pišem to poročilo, se voda okrog poplavljenih vasi dviga. A ne gre le za poplavljene reke, temveč tudi za kamnita kraška polja, na katera prodira voda iz podzemlja.

Že med najhujšim in še posebno po tem, ko je ledeni oklep popustil, smo prebirali številke o posledicah in škodi. Naj navedem nekaj najzgovornejših. Uradna ocena škode je trenutno dosegla 130 milijonov evrov. V elektrosistemu so našteji škode za 47 milijonov, na železniški infrastrukturi je trenutno ocenjene škode za 20 milijonov, na državnih cestah za 10 milijonov in tako naprej. Žled je poškodoval 480.000 hektarjev gozdov in zaprl 93 odstotkov gozdnih cest na prizadetih območjih. V gozdovih je škode za 194 milijonov evrov, saj bo treba v prihodnjih letih odstraniti sedem milijonov kubičnih metrov poškodovanega lesa. Strokovnjaki so izračunali, da bo potrebnih 50 let, da si bo poškodovano drevje opomoglo in da je bilo na vrhuncu "ledene dobe" brez električne energije kar 200.000 gospodinjstev. Vsi našteje številke se bodo zagotovo povečale.

Za konec pa še zanimiv in predvsem zgovoren podatek: prvič po drugi svetovni vojni je bila za nekaj dni zaprta Postojnska jama. **I Tomo Šajn**

Marta Vitaz. Foto: Marjana Mirković

Marta Vitaz: Pri srcu so mi slovenska, argentinska in hrvaška kultura

Buenos Aires, toda življenje tam mi je za vedno ostalo v srcu. Prvo podlago za jezik, španščino, sem dobila v tamkajšnji šoli, kajti doma smo govorili slovensko, in to v narečju. Končala sem pet razredov osnovne šole in prihod na Reko je bila velika sprememba. Težav sicer nisem imela in hrvaščine sem se kmalu naučila, na ulici v četrti Belveder pa sem se srečala tudi z italijanščino." Vrnitve v Jugoslavijo si je želel predvsem oče, ki je imel veliko domotožje in bil pravi zavedni Primorec. Mati je želela, da bi z odhodom počakali še nekaj let, vendar je bil oče neomajen in jeseni leta 1948 so se tako vkrcali na ladjo Partizanka reške Jugolinije, s katero se je takrat na Reko vrnilo veliko Slovencev in Hrvatov. Oče je na Reki dobil službo in stanovanje: "Meni je bilo dobro, a življenje s *točkicami* za prehrano verjetno ni bilo preprosto, vendar lakote res nisem poznala. Starši so pozneje razmišljali o vrnitvi v Argentino, toda to je preprečila očetova bolezen, nekateri sorodniki pa so se vrnili."

Marta Vitaz se je po šolanju na Reki zaposlila kot uslužbenka, se poročila in se v društvo aktivneje vključila po upokojitvi. Včlanjena je tudi njena družina, sin Vitomir še iz osnovnošolskih let in vsestransko aktiven vse do danes, v dramski in recitatorski skupini, koordinator kulturnih dejavnosti in član ožjega vodstva društva, bil pa je tudi predsednik, dolgo član plesne in folklorne skupine ter do nedavnega tudi pevskega zbora. V njem Marta Vitaz poje že več kot štirideset let: "Petje mi veliko pomeni, precej nastopamo in velikokrat imamo goste. V društvu je v zadnjih letih nasploh zelo živahno. Z zborom gostujemo tudi v Sloveniji in najraje imam nastope na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični. Vsa tista množica pevcev – to je enkratno doživetje, ko zapojemo. Je pa res, da nas je vsako leto manj, zborov in tudi pevcev. Lepo je vsakič, ko imamo manjše nastope po Sloveniji, tako jo tudi spoznavam, ker sicer ne potujem veliko, in kamor koli se odpravimo na obisk, pov-

sod mi je lepo in zanimivo." Stike s Slovenijo ohranja v okviru družine in prijateljev, večinoma iz Primorske, in spremlja slovenske televizijske oddaje. Posebno jo veselijo obiski v Sloveniji in komaj čaka, da malo poklepeta v slovenščini, rada pa je seznanjena tudi z dogajanjem v rojstni domovini: "Na internetu malo *poguglam*, za svoj *gušt*, tako sem poleg Slovenije v stiku tudi z Argentino in sorodniki, tam živi bratranec, ki me redno obvešča, brem tudi tisk in si tako tešim domotožje po prvi domovini. Žal mi je, da je po odhodu nisem nikoli obiskala; nekako ni bilo prave priložnosti, a na srečo si dopisujemo in si tako ostajamo blizu. Sicer pa ne vem, nekako sem razpeta med argentinsko, slovensko in hrvaško pripadnostjo. Rojena sem slovenskim staršem v Argentini, večino življenja živim na Hrvaškem, v družini pa sem vsrkala to slovensko plat, za katero pa pogrešam šolsko podlago. Vsekakor bi se težko opredelila zgolj za eno izmed njih, predvsem skozi jezik se prepletajo in so mi pri srcu vse tri kulture."

Marta Vitaz, tudi članica Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije v vseh treh mandatih, še od prvih volitev leta 2004, v društvo Bazovica pride, kadar le more, pravi, dejavnost pa je 11. oktobra 2012 obogatila tudi s svojo prvo razstavo slik, ustvarjenih v akrilni tehniki. Zanje je prejela več čestitk in pohval; slike bi zlahka tudi prodala, toda od njih se težko loči, le nekaj jih je podarila družini in prijateljem: "Imam jih okrog petdeset, tudi ne vem več, kam z njimi, a nekako jih nerada dam od sebe. Imam jih kot otročičke, zložene na polici, in občasno jih samo malo prerez-poredim. Le prijateljici, ki živi v New Yorku, vsako leto podarim dve sliki." V zadnjem času slika manj, rada pa se preizkusi v različnih drugih načinih ustvarjanja, ki jih spoznava po spletnem omrežju, in upajmo, da nas bo presenetila in razveselila še s kakšno svojo razstavo.

Marjana Mirković

Med dolgoletnimi članicami društva Bazovica, katerih življenje je neločljivo povezano z dejavnostjo Slovenskega doma, je tudi Marta Vitaz. V društvu je začela prihajati s starši že leta 1948 in spominja se prvih obiskov, ko je druženje potekalo še v prostorih zasebnega stanovanja v ulici Goldoni, danes Nikole Cara v reški četrti Brajda.

Marta Vitaz se je rodila v slovenski izseljenski družini v Buenos Airesu v Argentini. Njena mati Marija in oče Karlo Krševan sta se izselila v težkih časih po prvi svetovni vojni: "Doma sta bila iz vasi Branik na Goriškem in tako kot veliko tamkajšnjega prebivalstva sta se odpravila v svet s trebuchom za kruhom. Oče je imel tudi veliko skrb, kako kot najstarejši sin poplačati dolgove, ki so s hipoteko bremenili družinsko hišo, in delo v Argentini mu zato dolgo ni dovolilo, da bi gmotno najprej poskrbel za našo družino. Zato je bila zanj, ki je bil zelo pripraven za marsikatero delo, dobrodošla služba vratarja v večji stanovanjski zgradbi, kjer smo dobili tudi dobro stanovanje. V našem delu mesta je bilo veliko slovenskih družin, vključeni smo bili tudi v slovensko društvo, sicer pa sta bili tam še očetova in mamina sestra," pripoveduje in dodaja, da so spomini na to daljno deželo globoki, lepi in tudi boleči: "Res sem imela komaj deset let, ko smo zapustili

Foto: Ira Petris

